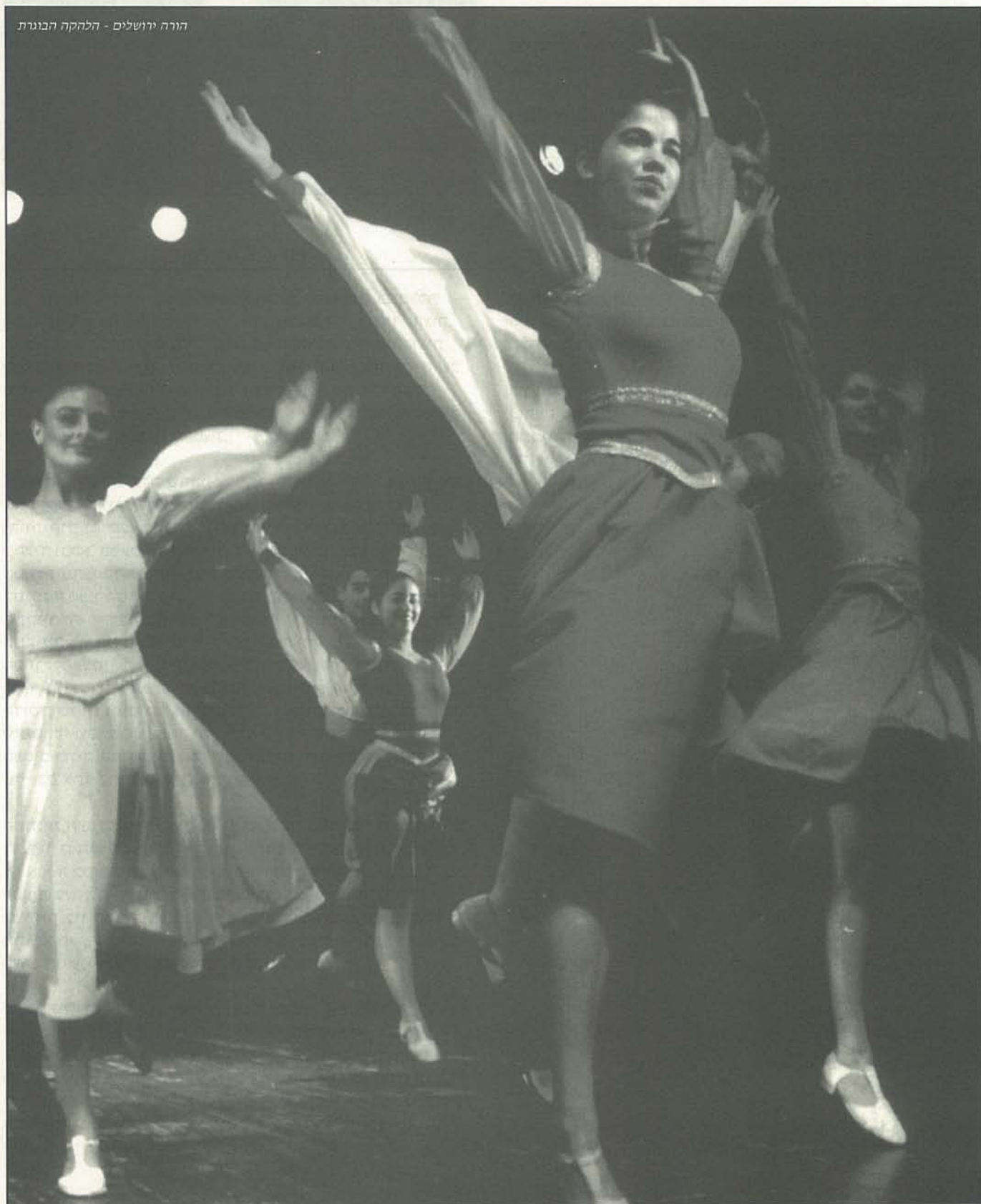

שלושים שנה להורה ירושלים

בימים אלה חוגגת אגודת הורה ירושלים שלושים שנה להיווסדה
חברי הנהלת הורה מספרים

הורה ירושלים - הלהקה הבוגרת

יותר הוקמו להקת הנוער הייצוגית - הורה נעורים, להקת הילדים הייצוגית - הורה אפרוחים, ולבסוף להקת הראשונים - יוצאי הלהקות הוותיקות.

✓
חיים ברנזון

מסגרת ומבנה

"הורה" - העמותה למחול ולזמר, פועלת בחסות עיריית ירושלים ובמסגרת החטיבה לאמנויות.

פעילותה מקיפה מאות ילדים, בני נוער ומבוגרים המאוגדים בארבע להקות מחול:

הורה אפרוחים - גילאי 10-14, הורה נעורים - גילאי 14-17, הורה ירושלים - גילאי 18-25, להקת הראשונים - בוגרי הלהקות האחרות ואליהן מצטרפת "חבורת הזמר - הורה ירושלים". לצד הלהקות פועלות תזמורות עממיות וגיל הנגנים כגיל הרקדנים.

עוד פועלות קבוצות שיעודן שונה: ליד הורה אפרוחים פועלת קבוצת אקרובטיקה לבנים המונה שלושים בני 9-11. הקבוצה מכשירה בנים עד לקידום שלה. הקבוצה המקבילה לבנות נקראת עתודות. קבוצה המיועדת לאירועים עירוניים גדולים, בהם דרושה הפעלת ציבור גדול, מופיעה בסל התרבות של העירייה בקונצרט משותף עם תזמורת הנוער, היא נקראת הור"לה. קיימת גם עתודה שמכשירה את הרקדנים ללהקה, וכן ריקודיה - קבוצה ללימוד ריקודי עם שמופיעים בתוכנית ביה"ס.

ליד הורה נעורים פועלת עתודת הנעורים המכשירה את הרקדנים להשתלבות בלהקה, ובסך הכל מונות מסגרות הורה השונות כ-500 משתתפים.

המעבר מלהקה ללהקה אינו אוטומטי. הרקדנים עוברים מבחני מיון קפדניים לפני קבלתם ללהקה.

התחלתי כמתופף בלהקת הסטודנטים בירושלים, הצעיר בחבורה - בן 20, וגם רקדתי בלהקה. מדריך הלהקה היה אז בחור דינמי, נמרץ ומוכשר וכוריאוגרף בעל שם - יונתן כרמון.

הרגשתי צורך ליצור ריקודים משלי, אך לא קיבלתי במה לכך ותוך זמן קצר בשל בי הרעיון להקים להקה משלי ולהעלות ריקודי במה על יסוד חומרים שהיו מוכרים לי - ריקודי עם קיימים. פרשתי מלהקת הסטודנטים, פירסמתי מודעה בעיתונות ומאה רקדנים נענו לפנייתי. מתוכם בחרתי עשרים איש בגיל 16-28 והם היו הגרעין ל"הורה" הראשונה. אוכלוסיית הרוקדים היתה מגוונת וכללה רוקדים מכל שכונות העיר.

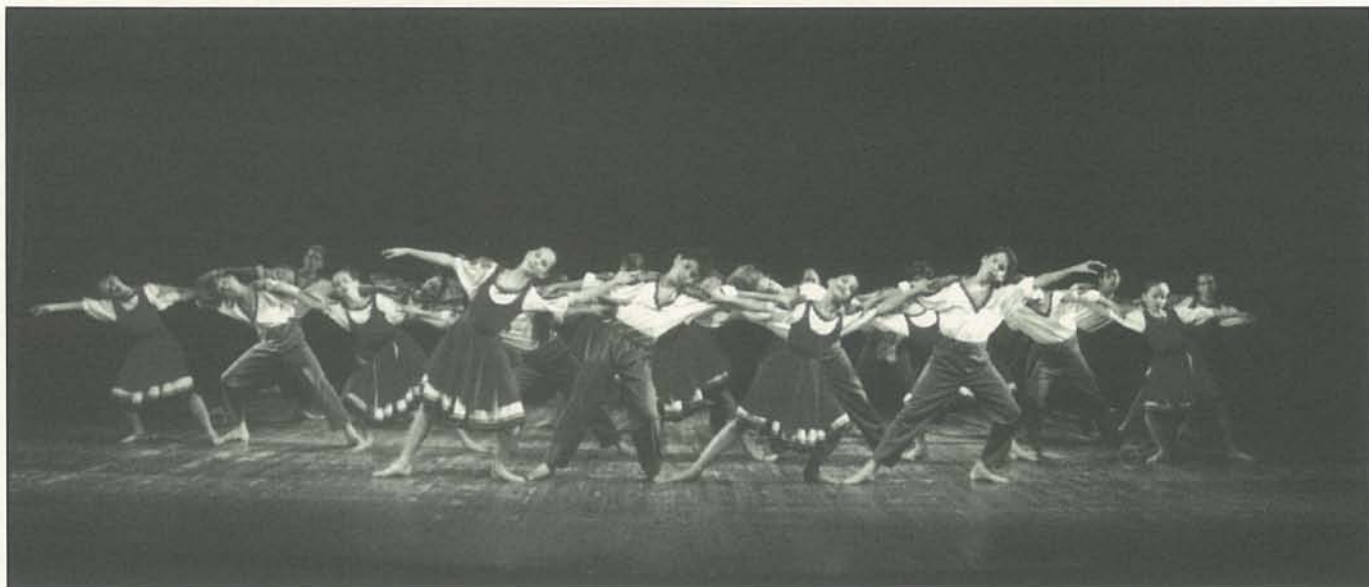
חלום הלהקה התגשם. לצידו פעלו רחלי ברנזון וצבי לדר, שהיה האקורדיוניסט ומנהל הלהקה. יחד פעלנו וקבענו את מדיניות הלהקה ואת הרפרטואר שלה. רוב הריקודים היו יצירות שלי ושל רחלי. בתוכנית הראשונה הייתי נאמן לעיקרון של יצירת ריקודי במה על בסיס ריקודי העם. החומר התנועתי היה מבוסס על ריקודי עם קיימים - "יש לנו תיש", "שימי ידך" "ויבן עוזיהו". ההופעות היו מיועדות לתיירים ולאירועים ציבוריים בירושלים. כבר אז קיבלנו חסות של משרד החינוך.

אחרי ארבע שנים התגבשה תוכנית נוספת שבה התרחקתי מהעיקרון של העלאה לבמה של ריקודי עם קיימים, אך שמרתי על אלמנטים מסורתיים עממיים. כך נוצרו "רונדו ראשונים" ו"דבקה חיילית" ו"חסידי בירושלים", ריקודים שהיו לנכסי צאן ברזל ב"הורה" ונרקדים עד עצם היום הזה.

ב-1966 סיימתי לימודי משפטים ונאלצתי לפרוש מפעילות ב"הורה". יאיר גרין, רקדן מוכשר מחיפה, קיבל את ניהול הלהקה והדרכתה. יעקב גיל, שהיה באותה עת מנהל המחלקה לנוער, ספורט וחברה בעיריית ירושלים, הכיר בחשיבות להקות המחול העממי לעיר והפך את הלהקה ללהקה עירונית-ייצוגית. מאוחר

הורה נעורים
"הורה נירקודה", כור: יונתן כרמון

הורה אפרוחים, "לאגדתי", כור: מיכה ספירא

הישראלי, רוני חבר רוקדת היום אצל וים ואנדקייבוס בבלגיה, וריקי ורון ויעל אליאשיב רוקדות בלהקה הקיבוצית.

גיטריסט הלהקה יורי אורן מלווה היום את גידי גוב, וגם זמרים ידועים כמו חיה סמיר, אנוש וגילי נתנאל החלו דרכם בחבורת הזמר.

ברכה דודאי

איפיונים וייחודיות

אופיה המיוחד של "הורה ירושלים" התגבש במשך השנים הודות לשני עקרונות יסוד שעל פיהם מכוונות כל פעילויות האגודה: העיקרון האחד הוא החלוקה ללהקות על פי גיל. לכל להקה מנהל וצוות אמנותי משלה, ולכל אחת תוכנית חזרות, הופעות ופעילויות חברתיות עצמאיות. עם זאת, קיים מגע הדוק בין הצוותים של הלהקות השונות, אשר בא לידי ביטוי בעבודה השוטפת היומיומית ובעיקר בהפקות גדולות, בהן משתתפות כל הלהקות על מאות הרקדנים, הנגנים והזמרים שלהן. מגע וקשר זה הוא המאפשר מעבר טבעי ורצוף של הרקדנים מהלהקות הצעירות ללהקות הבוגרות יותר, במינימום משברים. באופן זה, ילד המתחיל את דרכו ב"אפרוחים", כרקדן חסר ביטחון וניסיון, מתקדם באופן הדרגתי הן ברמתו הטכנית והן בסגנון ובאופי הריקוד, המותאם בכל שלב לגילו. יתר על כן, המעבר של קבוצה שהתגבשה יחד בלהקה צעירה ללהקה בוגרת יותר, במרוכז, שומר על המרקם החברתי, מאפשר קליטה מהירה של הרקדנים החדשים בקבוצה שאליה הצטרפו ומקל על שיתוף הפעולה בין הרקדנים לצוות ובין הרקדנים לבין עצמם.

מתכונת זו הופכת כל רקדן לחלק ממסורת המשכית מגיל ילדות ועד בגרות מאוחרת - ורבים הם המקרים שמשפחות שלמות, הורים וכמה מילדיהם, עברו את המסלול של "הורה", אם כרקדנים בעצמם או כמלווי רקדנים משך שנים ארוכות, מה שיצר מערכת קשרים אמיצה וכמו "גאוות יחידה" של משפחה אחת גדולה. אווירה "משפחתית" זו אפשר לייחס גם לעובדה שרוב אנשי הצוות ב"הורה", מנהלים אמנותיים ומדריכים, הם רקדנים או רקדנים לשעבר שגדלו בתוך המערכת ומהווים היום חוליה המשכית בהעברת אותה מסורת לדורות הבאים.

ראוי לציין כי "הורה ירושלים" היתה הראשונה בארץ שמיסדה את המסגרת של חלוקה ללהקות על פי גיל ובכך שימשה דגם ללהקות רבות אחרות ברחבי הארץ.

לכל להקה צוות מקצועי משלה ופרטואר ייחודי ומגוון שהובא לבמה על ידי מיטב היוצרים בארץ.

פרטואר הלהקות כולל ריקודים ישראליים, ריקודים המושפעים מהעושר האתני של העדות והתרבויות שנתקבצו בארץ וריקודי הווי ומשחק - ריקודים קלילים שיש בהם קורטוב של קריצה והומור.

בוגרי להקות הורה - נגנים, זמרים ורקדנים, השתלבו בחיי התרבות בארץ ובחור"ל ומופיעים בגופים מקצועיים בארץ ואף מחוצה לה.

על מנת להגיע להישגים לומדים הרקדנים טכניקות מחול, משתתפים בסדנאות במגוון סגנונות מחול, נפגשים עם יוצרים ועובדים עם כוריאוגרפים מהשורה הראשונה, לומדים ריקודי עם ושירי עם וצופים יחד במופעי מחול. כל להקה מקיימת שתי חזרות קבועות בשבוע, כל חזרה של ארבע שעות, ואלהן מיתוספים ימי שישי ושבט מרוכזים אחת לשבועיים. בהתחלת כל חזרה מתקיים שיעור של שעה ורבע בטכניקה של מחול מודרני. בסיום השיעור מתורגלות צעדות מתוך הריקודים. עם המדריכים נמנים מירי חרובי, שי גוטסמן, אבי סדן וליאן יפה. כל אלה מקדמים את היכולת האישית של הרקדנים ומפגישים אותם עם המחול העממי הישראלי ועם הפולקלור העשיר והמגוון של עדות ישראל. על ידי כך משפרים הרקדנים את הטעם התרבותי שלהם.

הישגיהם של הרקדנים והנגנים נראים אולי מובנים מאליהם אך הרבה מאמץ ואהבה מושקעים כדי להגיע ליכולת האמנותית אליה מגיעות הלהקות, מצד הרוקדים, הנגנים והצוות, וכל זאת תוך חשיבה מתמדת על ההיבט החינוכי-חברתי שבפעילות. העלאת מופע מלוטש לבמה דורשת מהרקדן משמעת, אחריות, עמידה בלוח זמנים, הרבה ויתורים ועמידה במצבי לחץ.

בכל אחת מהחוליות המרכיבות את מעגלי השותפים ל"הורה" קיימת תחושת אחריות כלפי הכלל. צוות הנגנים, חבורת הזמר וכל אחד מרקדני הלהקות המחול מתאמנים ועושים את המרב לשמור על רמה, תוך מודעות שהצלחת כל חוליה תורמת לשיפור כלל משתתפי המפעל הזה. בייחוד יש לציין את צוותי ההדרכה האמנותית והמקצועית של להקות הורה. המיומנות שלהם והזדהותם עם תפקידם מפתחים בכל אחד מהרקדנים לא רק יכולת ריקודית אלא גם תחושת שייכות והרגשת שותפות חמה.

חלק מרקדני להקות הורה מצאו דרכם ללהקות מקצועיות של המחול האמנותי. למשל, שרון אייל רוקד היום בלהקת בת-שבע, רמה גורן בקול ודממה, מיקי פרידמן רקד בלהקת הבאלט

"הורה ירושלים" משך שנות קיומה הצליחה לבנות ולהיבנות בזכות כשרונם של רבים, שתרמו נדבך על נדבך תוך שמירת הקיים. היא "בניין" הבנוי לבנים לבנים מותאמות האחת לשנייה וכל אחת מהווה בסיס לזו שמעליה.

הניהול האמנותי של להקות הורה נעשה תוך הקפדה על כללים נוקשים של גוון רפרטוארי, בחירת יוצרים על פי התאמתם לסוגי הכוריאוגרפיות, המוסיקה והתלבושות שעליהם הוחלט. כל התהליך עומד לביקורת ועדת רפרטואר תוך כדי העשייה (ואחריה). הוועדה מורכבת מאנשי מקצוע המכהנים בהנהלת הורה. עם העלאתם לבמה עוברות היצירות בדיקה "בזמן אמת" על ידי הקהל. במשך הזמן נעשים שינויים בעבודות עד הגעתן ל"הבשלה" ולהשבעת רצון מלאה מבחינת הכוריאוגרפיה, המוסיקה והתלבושות. בהקשר זה יוזכרו "הורה לאגדתי" (כוריאוגרפיה מיכה ספירא), ו"אדמה" (כוריאוגרפיה ארז איפרגין) שהגיעו לעיצוב סופי רק אחרי שנתיים מאז הועלו לראשונה.

הניהול האמנותי בהורה לכאורה מנוגד למקובל, שהרי המקובל בעולם הוא, שגופי אמנות עובדים על פי כשרונם, יכולתם ומרצו של יוצר יחיד. ב"הורה" הצלחנו לרתום כשרונות רבים לטובת הכלל, לעתים תוך ריסון ה"אגו" האיש, ולכל אמן אגו שבלעדיו לא היתה מתאפשרת יצירת אמנות מכל סוג שהוא.

הצלחת "הורה ירושלים" על כל להקותיה, תזמורתה וחבורת הזמר שלה, כפי שהוצגה בערב "30 - הורה ירושלים 3000" היא בבואה של כל כשרונותיה יחד, ושל השמירה על מסורת רפרטוארית מכל שנות קיומה עם היכולת לחדש ולהשתפר בכל היבט של ההופעה: היקף ההפקה, טיב הכוריאוגרפיות, המוסיקה, השירה, התלבושות ועיצוב הבמה.

ההצלחות של "הורה ירושלים" הרי הן רשומות בדברי הימים של הלהקות העממיות הייצוגיות של ישראל.

העיקרון המנחה השני, העומד בבסיס התפיסה האמנותית של "הורה ירושלים", קשור ברפרטואר. בשונה מרוב הלהקות בארץ, בהן המנהל האמנותי הוא גם הכוריאוגרף הדומיננטי אשר מטביע את סגנונו האישי על הרפרטואר כולו, כאן מורכב הרפרטואר מיצירות אינדיבידואליות ומגוונות של כוריאוגרפים שונים. עם אלה נמנים מיטב היוצרים המוכרים בארץ, כמו יונתן כרמון, מיכה ספירא, לאה-אברהם, יונתן גבאי, אריק קטן, רות קדמון ואחרים, בצד יוצרים שצמחו בשורות "הורה" עצמה, ביניהם ותיקים כחיים ברנזון ויאיר גרין ובני הדור הצעיר יותר - נעמי ארן, שוקי הופמן, עופר מליח, רואי כבירי ואחרים. בשנים האחרונות בולטת מגמה של הכנסת אלמנטים "מודרניים" ושילובם בפולקלור הבימתי, שאף היא באה לידי ביטוי ברפרטואר של "הורה", כמו ביצירותיהם של שוקי וגנר, ארז איפרגין ושי גוטסמן. ברוב המקרים מלוות הכוריאוגרפיות המקוריות במוסיקה מקורית או בעיבודים שנכתבו במיוחד עבורן ובתלבושות שהוכנו על ידי מעצבים בהנחיית הכוריאוגרפים עצמם, בהתאם לאופי ולסגנון הריקוד.

לכל אחת מהלהקות רפרטואר משלה המותאם לגיל רקדניה ולאופיה. הרפרטואר נקבע על ידי ועדת רפרטואר, ששותפים בה גם חברים מהנהלת "הורה" ובעלי ניסיון אחרים בתחומי המחול והמוסיקה העממית. מדי שנה נבדקות הדרכים של כל להקה להוספת כוריאוגרפיות חדשות, שיחזקו או ירעננו את הרפרטואר הקיים. בהתאם לכך נקבע אופיין של היצירות המבוקשות ונבחרים הכוריאוגרפים המתאימים ליצור אותן. במקביל עובדות הלהקות על יצירות מקוריות של הצוות האמנותי הקיים ב"הורה". לאחר העמדתן, אלה גם אלה עוברות את ביקורת ועדת הרפרטואר, הקובעת אם יש לשנות, לשפר או אף להוריד לחלוטין יצירה כלשהי בשל אי התאמה.

שני העקרונות שנסקרו כאן: פעילות במסגרת להקות על פי גיל ובחירה אמנותית מבוקרת, הביאו במשך השנים לבניית רפרטואר עשיר ביותר, המאפשר העמדת מופעים רבגוניים ומתאימים לקהלים ולאירועים שונים.

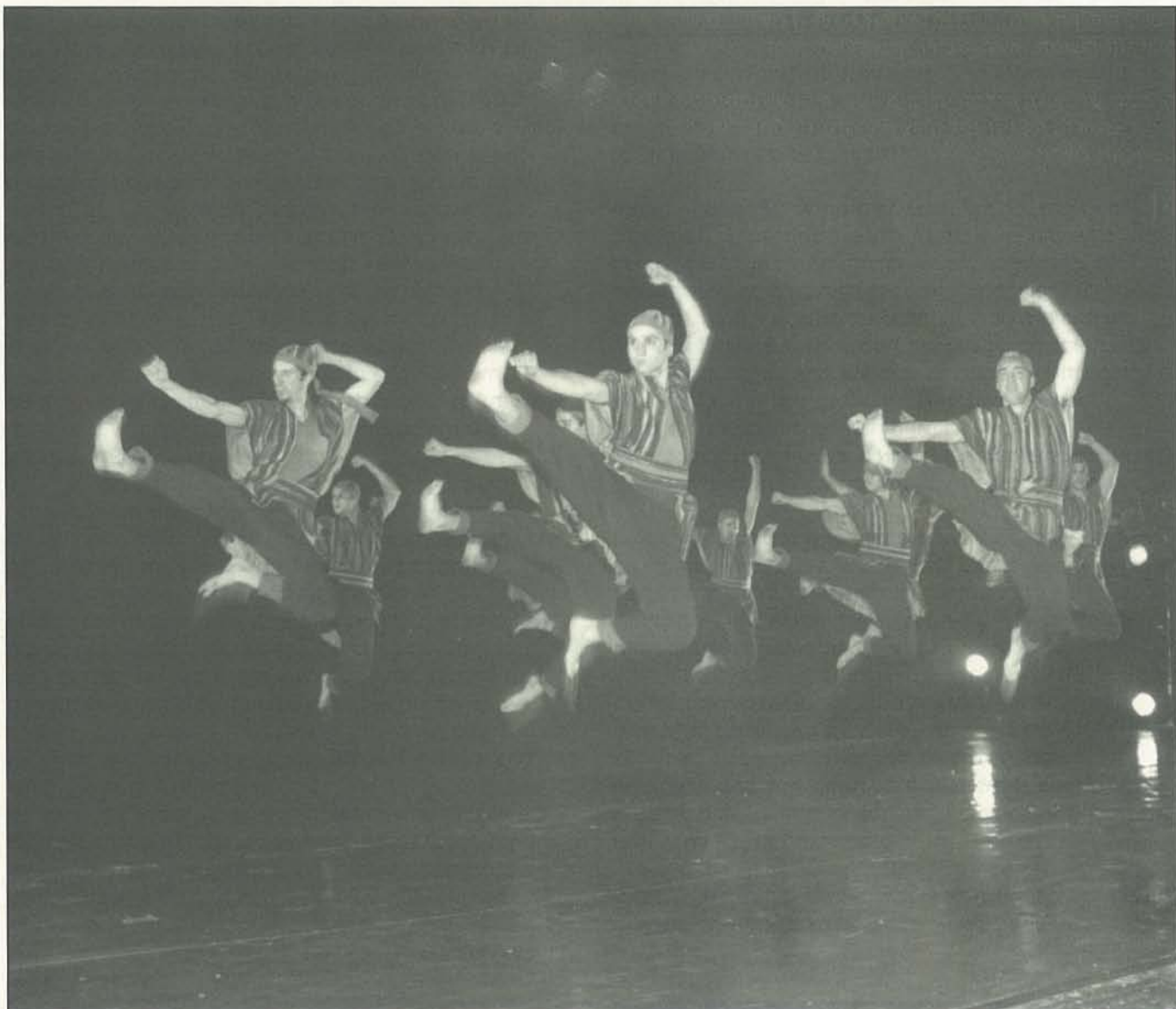

עפרה שפירא

הורה ירושלים - הלהקה הבוגרת

"חסידים בירושלים", כור: אריק קטן, חיים ברנזון

הורה ירושלים - הלהקה הבוגרת
"אדמה", כור: ארז איפרגין

כאשר השינוי נשאר בתחום יצירות מחול בסגנון עממי, ברור למסתכל מן הצד שהרוקדים מרגישים בנוח. זה המגרש הביתי שלהם, זה עולמם, וכל צעד חדש וסיבוב נוסף מהווה חוליה בשרשרת מוכרת ובטוחה עבורם. אבל כאשר מתגנב ללהקה עממית סגנון מודרני, או ריקוד המתיימר להביא טון אחר - נשאלות שאלות אחדות: האם סגנון מודרני מקומו בתרבות עממית, האם זו רק שאלה של מינון, כלומר של כמות ריקודי העם מול ריקודים מודרניים, או האם הקריטריון צריך להיות איכות הביצוע ומידת הנוחות של הרקדנים בסוג זה של ריקוד?

ימים יגידו ולעתיד פתרונים.

כאשר באים להעריך את הערב כולו, יש להתייחס לנקודות הבאות:

א. האווירה - קבלת הפנים טרם פתיחת המופע הבימתי תרמה ליצירת אווירה מיוחדת. זוגות רקדנים עמדו בתלבושות הורה על המדרגות המובילות לאולם, התקיימה תערוכה מעניינת ואנשים שתדמו לנושא המחול העממי בארץ ובייחוד להורה הוחתמו. כל זה התחבר באופן יוצא מן הכלל למופע הפתיחה על רקע חומות ירושלים, שלמרגלותיהן ניגנה התזמורת מחרוזת שירי ירושלים.

ב. מבחר הריקודים היה מגוון ושותפו בו יוצרים רבים, רובם תלמידיו של יונתן כרמון, אשר הטביע את חותמו על ריקודי העם

הלהקות ייצגו את ירושלים ואת ישראל ברחבי העולם בהצלחה רבה: במסע הופעות בדרום אמריקה, בפסטיבל בדיז'ון, צרפת, ממנו חזרו עם מדליה, ובתערוכה העולמית באקספו בספרד. השנה, מאה וחמישים "אפרוחים" יופיעו בהר הרצל בפתיחת חגיגות העצמאות, ולראשונה ייצגו את ישראל במזרח הרחוק. להקת "הורה נעורים" הוזמנה לייצג את ישראל בחגיגות מאה שנה למדינת יוטה בארה"ב. "הראשונים" יחד עם חבורת הזמר יופיעו בפנילד והלהקה הבוגרת (עם ייצוג גילי משאר הלהקות) תשתתף בפסטיבל היוקרתי בדיז'ון, שהשנה יהיה במתכונת מיוחדת כי הוא חוגג חמישים להיווסדו.

✓
ישראל שפירא

הורה עלי עלי

מי שצפה במופע החגיגי של להקות הורה לא יכול היה שלא להרגיש באווירה של התרוממות רוח ולבביות שאפפה את קהל הצופים והרוקדים יחדיו.

בערב זה ניתן ביטוי לייחודיות של כל אחת מקבוצות הגיל המרכיבות את הלהקה. מצד שני היו מופעים משולבים של הלהקות השונות, אשר הגבירו את תחושת היחד.

התכנים של הערב היו מורכבים מ"ישן" ו"חדש" ומסגנונות שונים. כאשר מדברים על ישן מול חדש מהדהדת המחשבה של "בין המשכיות לשינוי".

ה. העיבודים המוסיקליים היו מעניינים והתזמורת מעולה. החיבור בין התזמורת למקהלה דורש מאמץ רב, ואם כי פה ושם היו חריקות, הרפרטואר היה עשיר והביצוע היה טוב.

הישראליים, ובכל זאת כל אחד מהיוצרים הביא את טעמו האישי ואת ייחודיותו ליצירה שחיבר, ולכן הערב אופיין ברבגוניות נעימה לאוזן ולעין.

ג. התלבשות היו נהדרות, מתאימות ושונות זו מזו. גם זה קרה הודות למגוון אנושי מעניין של אנשי מקצוע שעיצבו את הבגדים לערב.

ד. הביצוע וההפקה - ביצוע נקי איפיין את רוב הריקודים. הקטעים השונים בוצעו באופן רציף ושוטף, המשמעת הבימתית היתה מצוינת, והורגש שהרקדנים נהנים ומתלהבים מכל רגע.

יזרעאלה כהנא

הורה ראשונים

"רונדו ראשונים", כור: חיים ברנזון

חבורת הזמר - הורה ירושלים
מנהל מוסיקלי - יוסי דברה

